ULUSLARARASI SİYASET DUVARINDA

GÖLGE OYUNU

ÜZERİNE BİR TARTIŞMA

SUNUM PLANI

Bakın bir elma ağacı o kadar çok işe yarar ki…
Küresel sistem neyi yaşadı?
Endüstri 4.0 ne yapıyor?
Ve yeni politik evrenimiz…
Şimdi, nereye gidiyoruz?
Yeni bir orta çağ fikri… Yeni orta çağın doğuşu…
Sosyal fay hatları…
Ve savaş endüstrilerinin yükselişi…
Krizler Yüzyılı
11 Eylül
2008-2009 Ekonomik krizi
Ve üçüncü kriz… Pandemi krizi…
Dördüncü-beşinci kriz ne olacak?
Beşinci Kriz
Geleceğin Liderleri
Ve duvarlı dünya…
Ve totaliter sistemlerin yükselişi…
Demokrasi iyi bir sistem midir?
Ve yeni ortaçağ…
Ve üstelik sosyal medya…
Artı, yeni dinler, yeni tanrılar, yeni peygamberler…
Ve duvarların arkasına hapsolmuş uluslar…
Ve sosyal fay hatları…

«YENİDEN YERELE»

- “Yereli, Yerliyi ve Yerli Üretimi Desteklemeliyiz”
- “Yerel Üretici, Yerel Perakendeci, Gıda Sektörünün Teminatı”
- “Gıda Milliyetçiliği”
- ***“Tarım ve gıdada üretim maliyetlerini düşürmek, gelecek nesiller için daha yaşanabilir bir dünya inşa etmek için tarladan sofraya kadar olan tüm süreci yeniden kurgulamalı, gereken önlemleri almalıyız. Çiftçilerimizi ve hayvancılıkla uğraşanları devletimizin teşviki ile yeniden üretime döndürmeliyiz. Aynı zamanda sektörümüzdeki rekabet koşullarını yeniden ele almalıyız.”***

Yol Haritası: 4 S Formülü

(Uluslararası Politik Düzlemde neden yerele dönüş?)

Strategic (Kurum dışı ortamdaki, sektördeki ve dünyadaki değişimlere göre pozisyon alan)

Smart (İç kapasite ile dış pozisyonu uyumlu hale getiren)

Sellable (Satılabilir)

Sustainable (Sürdürülebilir)

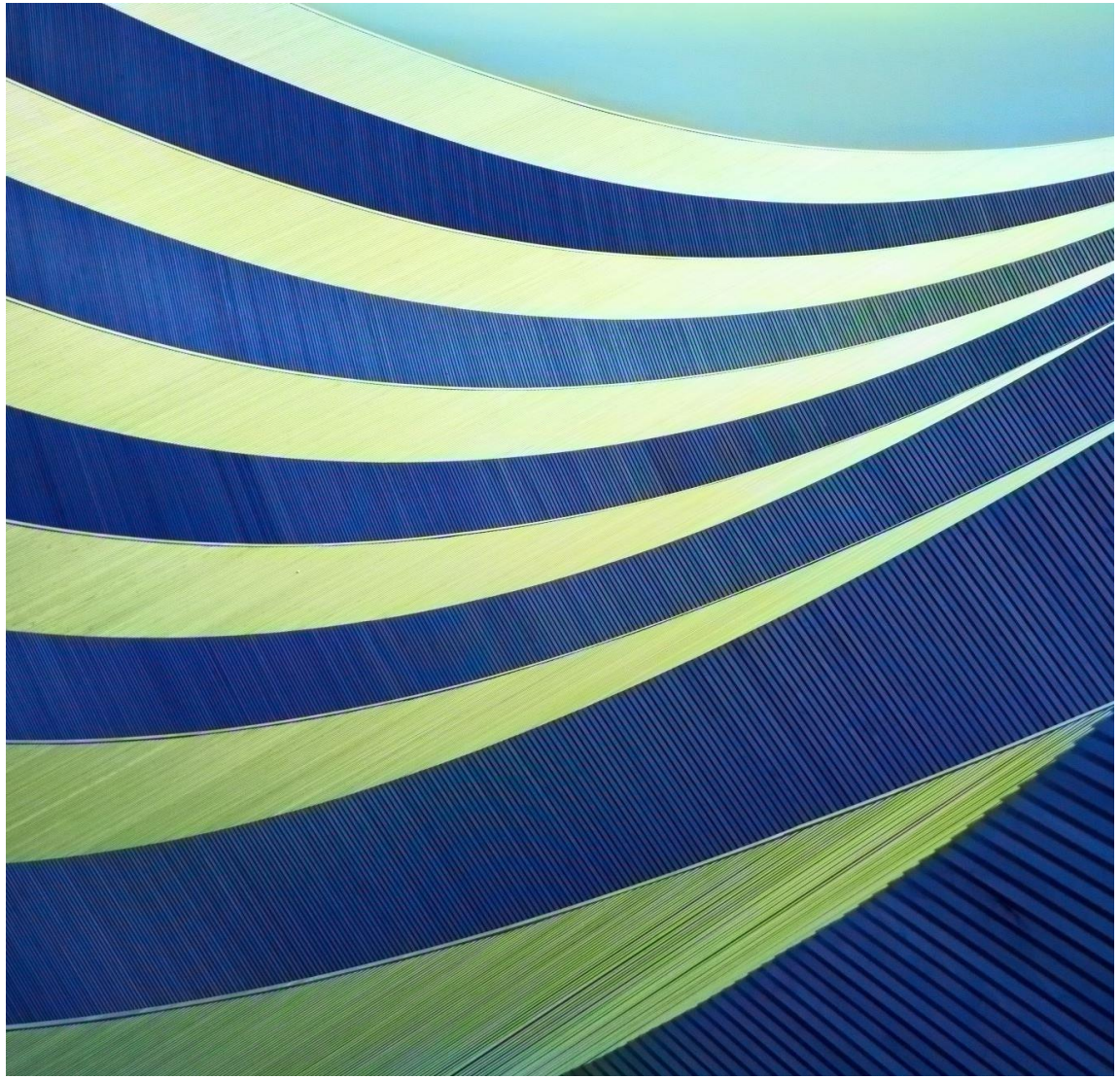

STRATEJİK ÇEVREYE BAKIŞ

* Elma ağacı, sadece bir ağaç değildir…

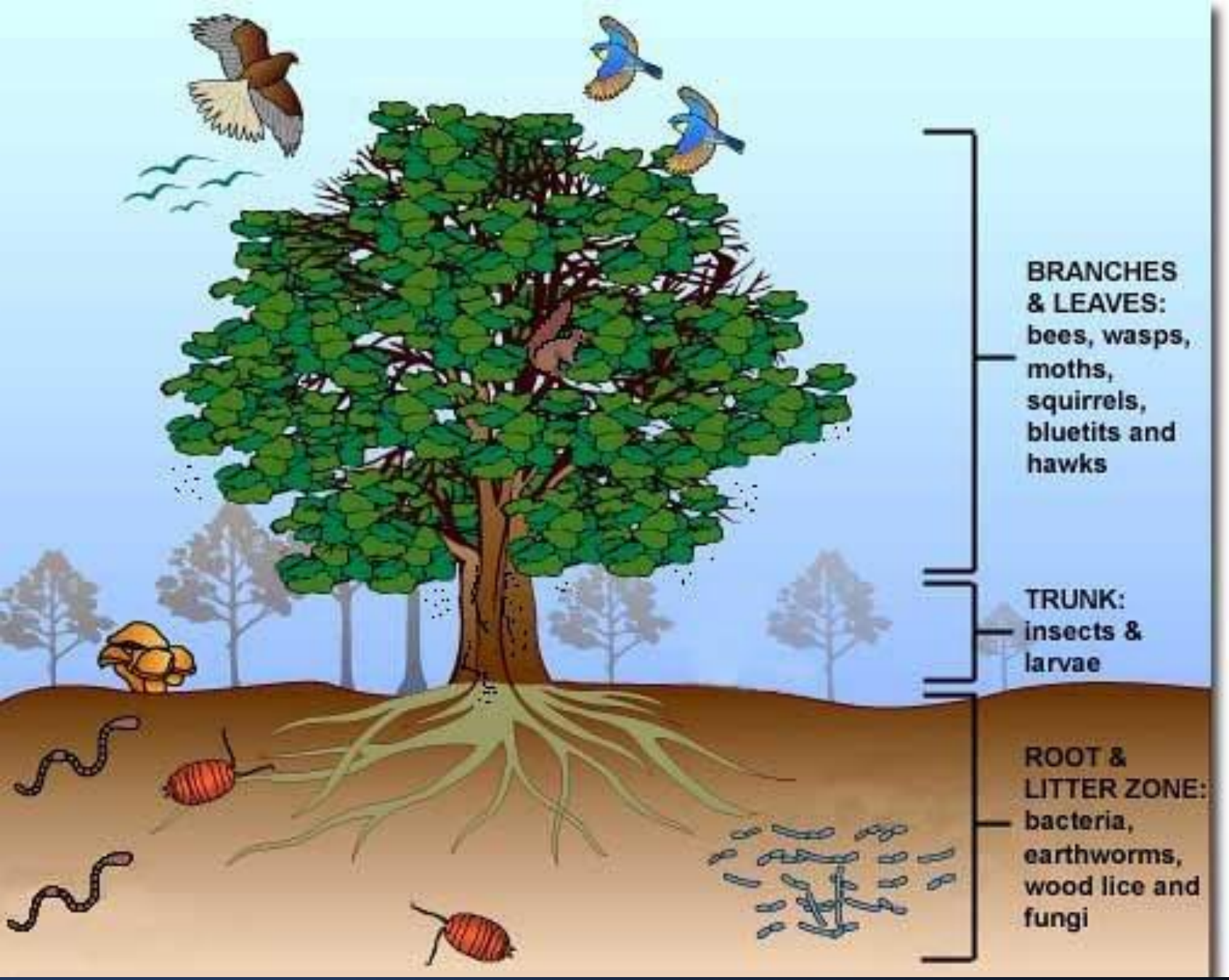

Bakmak ile görmek arasındaki fark…

- Elma ağacı
- Dallar ve kökler…
- Meyveler…
- Ekosistem…
- (İç ve dış) Asalaklar…
- CO_2 ve oksijen salınımı…
- Ağaçtan mobilya, kağıt vb. üretilmesi…
- Aktörler…

RUSYA & UKRAYNA SAVAŞI

- ✓ Küresel Sistem
- ✓ Bağlantılılık (Connectedness): Siyasal, iktisadi, kültürel, insani, dijital…
- ✓ Aktörler (Artık sadece devletler değil)
- ✓ Medya
- ✓ Silah Tüccarları
- ✓ Sorunun büyümesinden beslenenler…
- ✓ Petrol fiyatları vb…
- ✓ Siyasi partiler…
- ✓ İş adamları…
- ✓ Akademisyenler…

«Küresel sistemin günümüzdeki haline nereden geldik?»

Küresel Sistemin Evrimi

Uygarlık Aşamaları

- Avcı Toplayıcı
- Tarım Uygarlığı
- Sanayi Uygarlığı
- Sanayi Sonrası Uygarlık
- Endüstri 4.0

YENİ POLİTİK EVREN

- Küresel Krizler Yüzyılı
- Duvarlarla Örülen Coğrafyalar ve Yıkılan Küresel Köy
- Totaliter Sistemlerin Yükselişi
- Yeni Ortaçağın Doğuşu
- Yeni Sosyal Fay Hatları (Göçler, nesiller, inanç sistemleri vs.)
- Savaş Endüstrisinin Yükselişi ve Yeni Küresel Bloklaşmalar

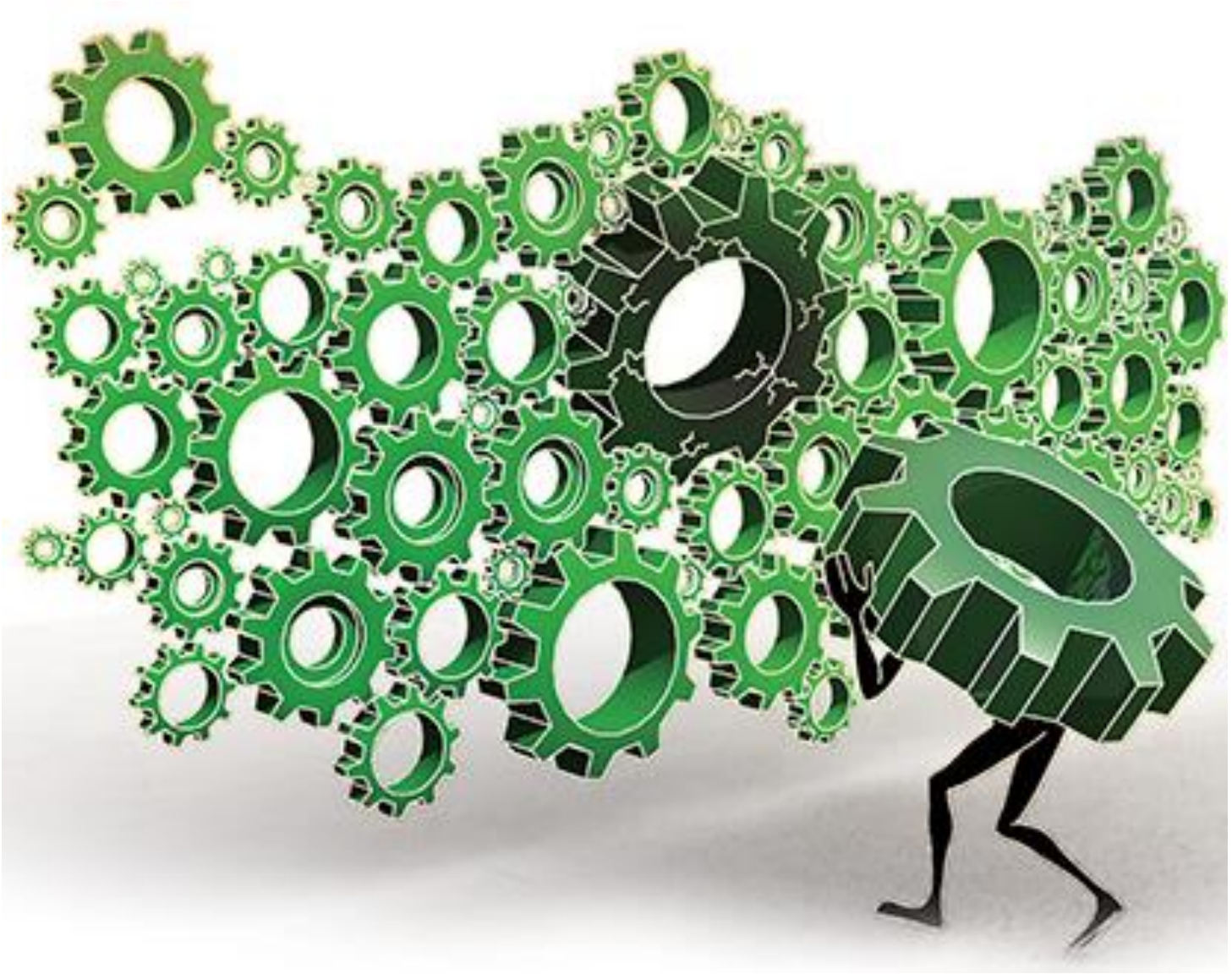

Küresel Krizler Yüzyılı

- 11 Eylül 2001
- 2008-2009 Ekonomik Krizi
- Pandemi Krizi (2019-2022)
- Rusya-Ukrayna Savaşı (2022-…)
- Dijital Kriz
- İklim Krizi

«Size kan, meşakkat, gözyaşı ve ter vadediyorum…»
Winston Churchill | 13 Mayıs 1940

11 EYLÜL 2001

- Tarihin «En Büyük» Terör Saldırısı
- İktisadi bir kayma: Barışı temel alan sektörlerden güvenlikleştirme odaklı sektörlere doğru yönelim…
- İnsan hakları ve adalet kavramları yerine «güvenlikleştirme» trendi…
- Güvenlikçi yaklaşım neticesinde devletin sahalara yeniden dönüşü…
- «Küresel köy» kavramının ilk yara alışı…

2008-2009 EKONOMİK KRİZİ

- ABD'deki Mortgage Krizi tüm dünyayı etkiledi.
- Merkez bankalarının ve ekonomi bakanlarının sisteme müdahale etmesi çağrıları yaygınlaştı.
- Devlet, kimin batıp kimin çıkacağına karar veren bir merci oldu.
- Devlet siyasi olarak da geri dönecek bir fırsatı yakaladı.
- Devlet, piyasaya girdi ve iktisadi pazarları regüle etmeye başladı.
- Çin ve Rusya gibi «güvenlikçi/kontrolcü» sistemler süreçten daha az etkilenirken, liberal eğilimleri suçladı.
- Sonuçta devlet iktisadi bir aktör olarak geri döndü.

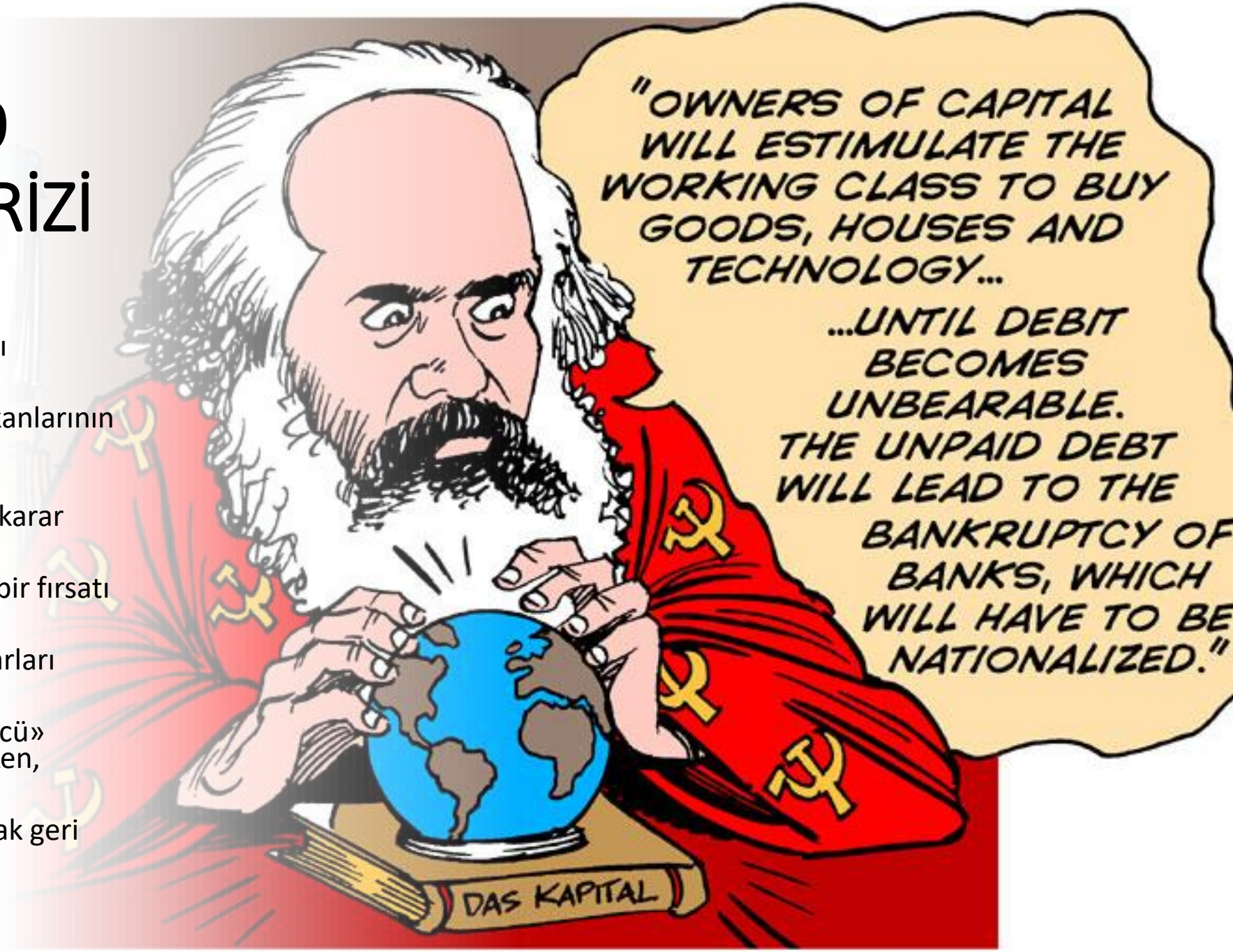

PANDEMİ KRİZİ (COVID-19)

- Bir **sağlık krizi** olarak algıladık…
- **Sağlığın iktisadi ve politik yönü…**
- **Liberal sistemler** sağlık sigortası olmayan vatandaşlarına sağlık hizmeti veremedi (ABD, İtalya, İspanya vb.).
- Ücretsiz sunulan sağlık hizmeti, **Türkiye** gibi ülkelerde **devlete bağlılığı artıran** bir faktör oldu.
- **Biyopolitik iktidar aracı** olarak verilerin sisteme gönüllü kaydedilmesi (HES Kodu).
- **Devletin yeniden sahalara dönmesi…**

DİJİTAL KRİZ

- Dijital dünya, devletin kontrol alanı dışında. Devlet, orayı kontrol etmek isteyecek.
- Sosyal medya, kripto paralar, küresel finans sistemi, NFT'ler, Nesnelerin İnterneti (IoT)…
- Devletler için yeni çatışma alanı olacak…
- Avatarlar? Metaverse…
- ChatGPT

İKLİM KRİZİ

- İklimle ilgili kriz çok muhtemel…
- Bu krizde **devlet**, **bütün üretim süreçlerini ve insanların yerleşim alanı değişikliklerini kontrol edebilme imkanı** elde edecek.
- **Devlet** merkezi, insan yaşamının her alanını **kontrol** edebilir.
- Vatandaşlar da bu neticeyi kabullenmek durumunda kalabilir.

DUVARLI DÜNYA

- ***«Dünya kucaklaşacak. Biz artık duvarlı bir dünya ile karşılaşmayacağız.»***

Berlin Duvarının Yıkışı | 9 Kasım 1989

- Günümüzde 90 ülke sınırlarını duvarlarla çeviriyor…
- 2018’de bu sayı 65’ti…
- 2020’de 77 oldu…
- Gerekçeler: Göç, terör, kaçakçılık, uyuşturucu, sınır anlaşmazlıkları, militan girişi vb…
- Zamanın ruhu değişiyor…

Walls built between 1968 and 2018

Source: Report "A Walled World, towards a Global Apartheid" (2020). Check and download the full report at: www.tni.org/walledworld

With the support of: Ajuntament de Barcelona

NORTH AMERICA

United States

1 Mexico (1990)

EUROPE

Norway

2 Russia (2016)

Estonia

3 Russia (2018)

Latvia

4 Russia (2015)

Lithuania

5 Russia (Kaliningrad) (2015)

6 Belarus (2015)

United Kingdom

7 France (Calais Port) (2016)

Austria

8 Slovenia (2015)

Hungary

9 Croatia (2015)

10 Serbia (2015)

Ukraine

11 Russia (2015)

Russia

12 Georgia (2009)

Bulgaria

13 Turkey (2013)

Greece

14 Turkey (2012)

Macedonia

15 Greece (2016)

Slovenia

16 Croatia (2015)

Spain

17 Ceuta-Morocco (1993)

18 Melilla-Morocco (1996)

AFRICA

Morocco

19 Spain (Melilla) (2014)

20 Saharawi territories (1987)

21 Algeria (2015)

Algeria

22 Morocco (2015)

Tunisia

23 Libya (2015)

Egypt

24 Gaza Strip (2009)

Nigeria

25 Cameroon (2014)

Kenya

26 Somalia (2016)

Botswana

27 Zimbabwe (2003)

South Africa

28 Zimbabwe (1985)

29 Mozambique (1986)

WESTERN ASIA

Israel

30 Palestine (West Bank) (2002)

31 Egypt (2011)

32 Gaza Strip (1994)

33 Jordan (2015)

34 Lebanon (2012)

35 Syria (1973/2013)

Jordan

36 Syria (2008)

37 Iraq (2008)

Cyprus

38 North Cyprus/South Cyprus (1974)

Turkey

39 Syria (2013)

40 Iran (2017)

Azerbaijan

SOUTHERN ASIA

Iran

49 Iraq (2015)

50 Afghanistan (2000)

51 Pakistan (2011)

Pakistan (Durand Line)

52 Afghanistan (2005)

India

53 Pakistan (1992)

54 Bangladesh (1989)

55 Myanmar/Burma (2003)

CENTRAL ASIA

Turkmenistan

56 Uzbekistan (2001)

57 Afghanistan (2014)

Uzbekistan

58 Afghanistan (2001)

Kazakhstan

59 Uzbekistan (2006)

60 Kyrgyzstan (2010)

Kyrgyzstan

61 Kazakhstan (2015)

EASTERN ASIA

China

62 North Korea (2006)

SOUTHEAST ASIA

Myanmar/Burma

63 Bangladesh (2009)

Thailand

64 Malaysia (2004)

Malaysia

65 Thailand (1991-2004)

Brunei

66 Malaysia (Limbang) (2005)

REASONS GIVEN FOR WALL CONSTRUCTION

WALL CONSTRUCTION PER YEAR

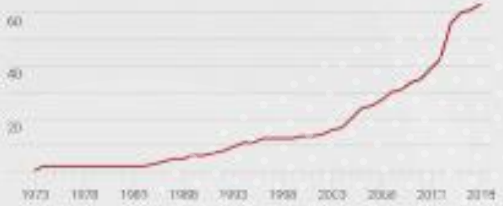

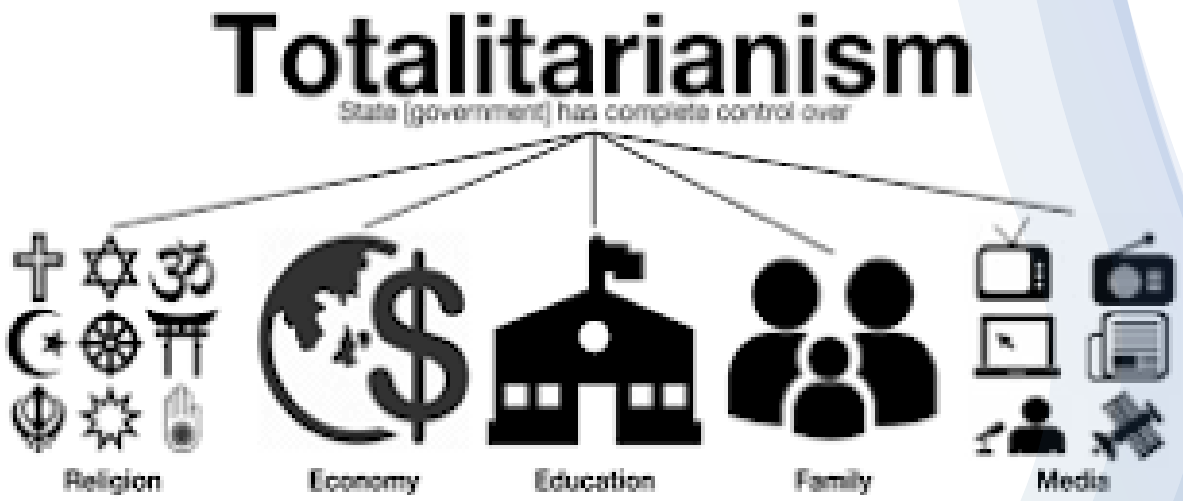

TOTALİTER SİSTEMLERİN YÜKSELİŞİ

- «İlliberal demokrasilerin yükselişi» Ferid Zekeriya
- Liberal demokrasilerin düşüşü…
- Seçilmiş krallar…
- 16 yıldır demokrasiler geriliyor…
- Çoğulcu değil çoğunlukçu sistem…
- Antik Yunan'dan günümüze sorulan soru: «Demokrasi iyi bir sistem midir?»
- Demokrasiden daha iyisi nedir?
- Dünyadaki yeni trend: Demokrasinin kalitesinin düzeltilmesi yerine «yeni demokrasiyle uyumlaşma», kurumsal-kitlesel uyum sağlama…

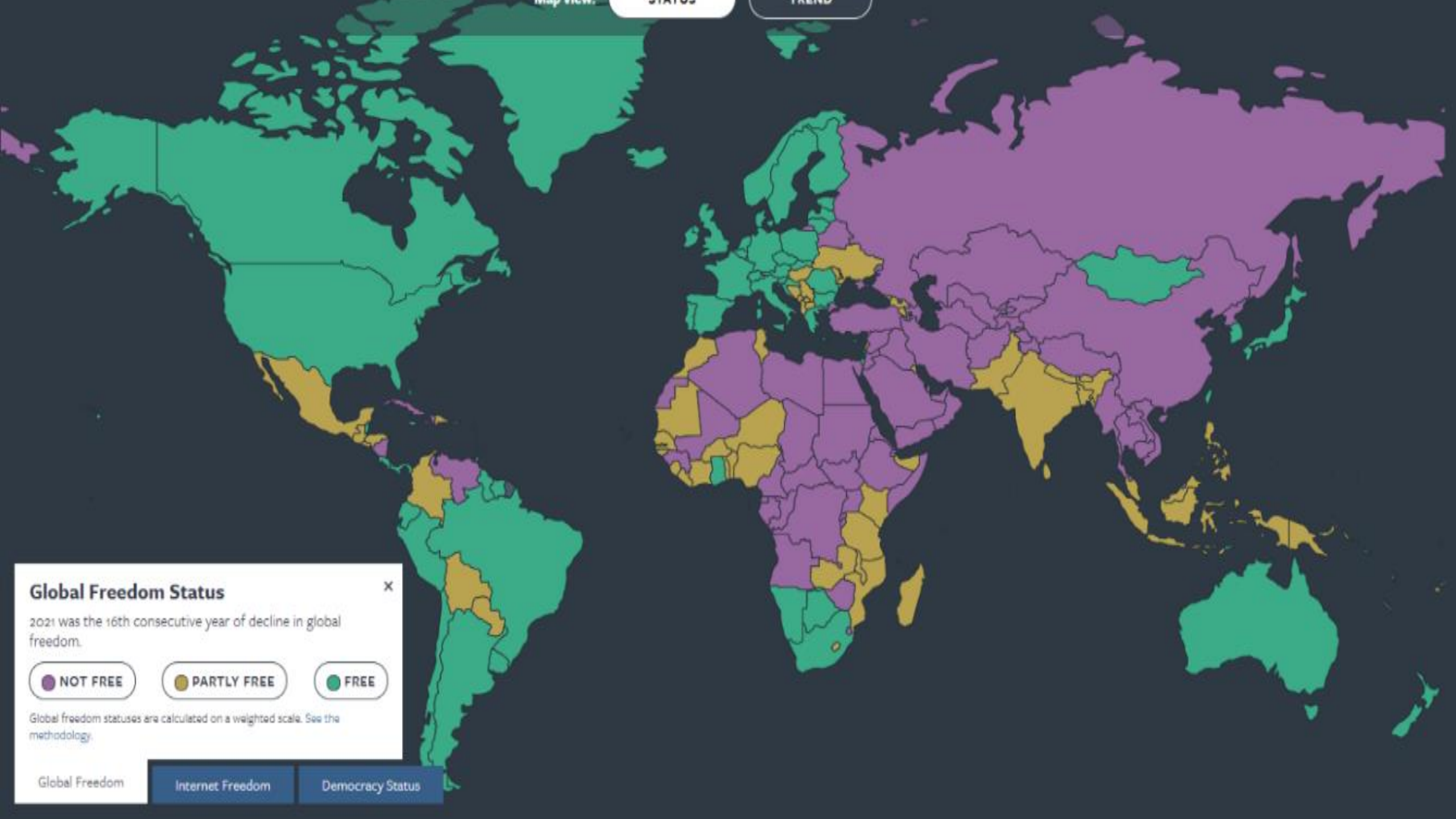
Map view:
STATUS
TREND
Global Freedom Status
2021 was the 16th consecutive year of decline in global freedom.
NOT FREE
PARTLY FREE
FREE
Global freedom statuses are calculated on a weighted scale. See the methodology.
Global Freedom
Internet Freedom
Democracy Status

YENİ ORTAÇAĞ

- **Ortaçağ:** Papalık makamının güçlü olduğu bir dönem ve dini bir taassup… Kilise tarafından nakledilen bilgiye sorgusuz sualsiz itaat…
- Y**eni Vatikan:** İnternetten, televizyondan, bilgisayardan nakledilen bilgiye sorgusuz sualsiz itaat…
- **Sanayi toplumundaki insanın aklını ilahi aklın üzerinde gören düzenden** yeniden **yapay zekayı, algoritmayı, enformasyon sistemlerini önceleyen düzene geçiş…**
- Kimden bilgi aldığına bağlı olarak kimin haklı olduğuna karar verdiğiniz bir düzen…
- Nakli bilgi akli bilginin önüne geçmiş durumda…
- Sosyal medya… **Malinformation** (Zehirli Bilgi), **Disinformation** (Yanlış Bilgi), **Misinformation** (Eksik Bilgi) ile gerçekleştirilen manipülasyon… Bot hesaplar… **Firewall** (Güvenlik Duvarı)…
- Yeni dinler, yeni tanrılar, yeni peygamberler… Ses sanatçılarının vb. kişilerin ikonlaşması/ikonlaştırılması…
- **Pokemon oyunu** örneği… Birbirlerinin dillerini bilmeyen çocukların Pokemon dilinde anlaşması…
- Yeni dinlerin günümüzde daha hızlı yayılma ihtimali… Aplikasyonlar ve internetin yadsınamaz rolü…

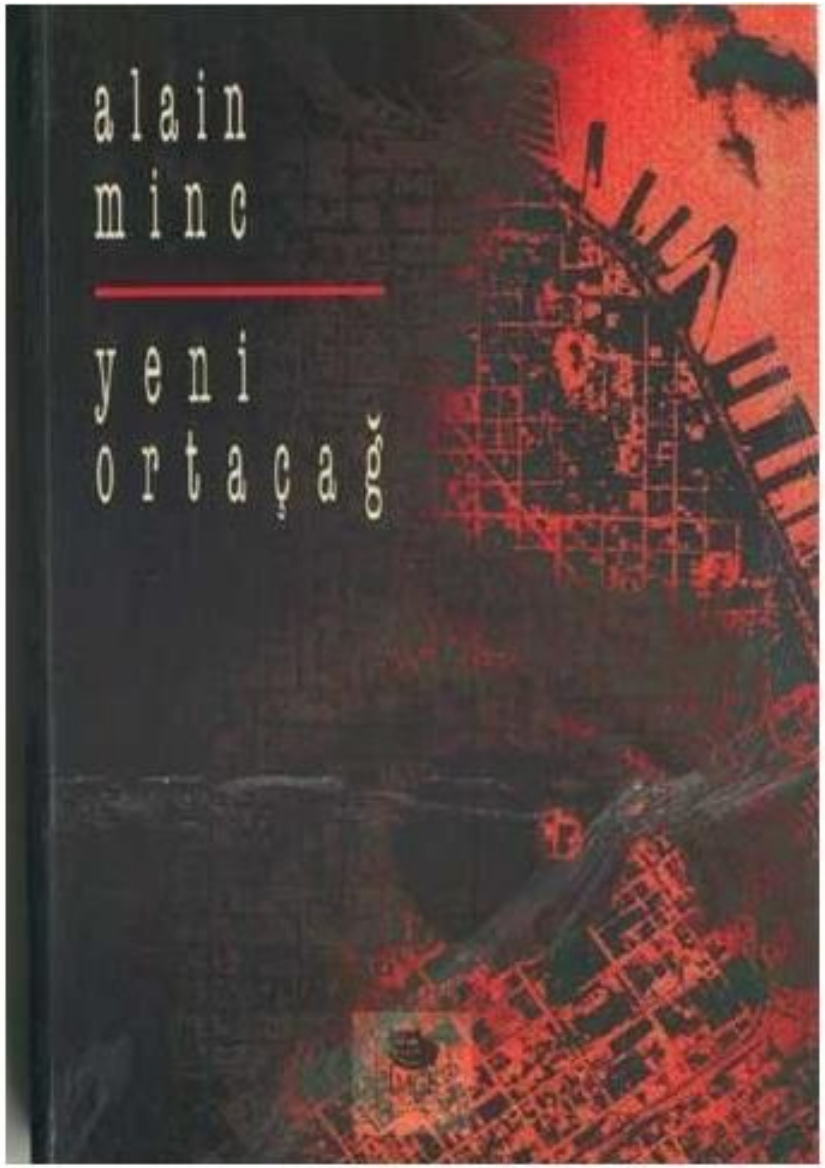

YENİ SOSYAL FAY HATLARI (GÖÇLER, NESİLLER, İNANÇ SİSTEMLERİ VS.)

- **Yerli-Yabancı Ayrımı** (Göçmenler-Sığınmacılar)
- **Nesillerin Çatışması**: İkili Sosyoloji (Modern-Gelenekselden; Dijital-Konvansiyele Geçiş)
- **Demokratlar** (Sivil)-**İstikrarcılar** (Devlet)

SAVAŞ ENDÜSTRİSİNİN YÜKSELİŞİ VE YENİ KÜRESEL BLOKLAŞMALAR

- 11 Eylül 2001'de 750 milyar dolar olan askeri harcamalar günümüzde 2 trilyon doları aştı…
- (Eğitim, gıda, turizm vb.) Bütçeler savaş endüstrisine akıyor…
- Silah yapıyoruz, silah alıyoruz…
- Savaş hazırlığı var…

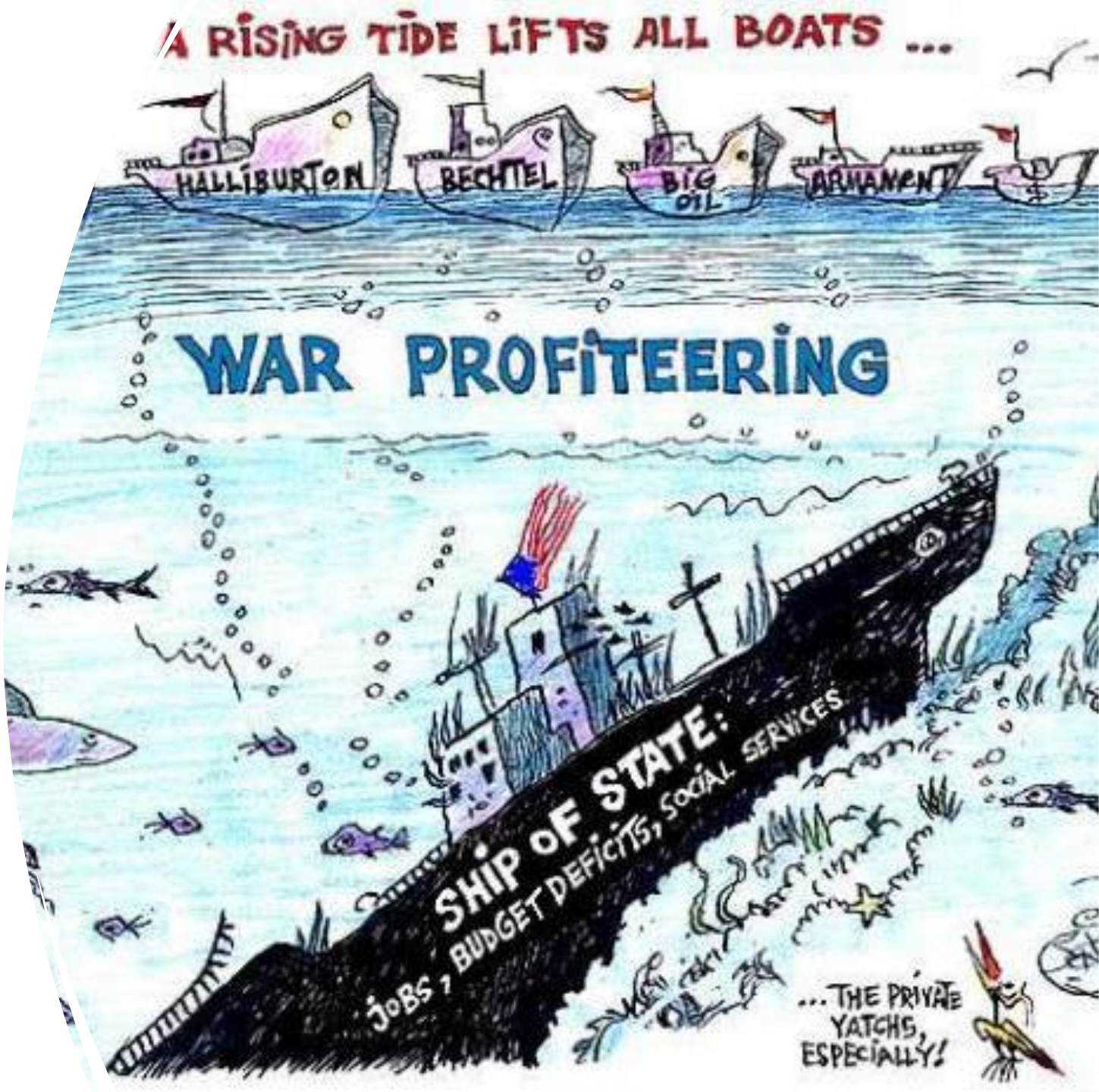

GELECEĞİN LİDERLERİ NASIL OLMALI?

- Yabancı Dil Bilmeli(ydi)… Çevirici kulaklıklarla gerek kalmayabilir…
- Muhtemel **krizleri kontrol** edebilecek karizma, cesaret ve esnekliğe sahip olmak…
- **Strateji** bilen liderler...
- Dünyanın her yerinde olan biteni **takip** edebilen liderler…
- **Kelebek etkisi**: ***«Bir kelebek kanatlarını çırparak dünyanın başka bir yerinde kasırgaya neden olabilir.»***
- İstediğimiz kadar **duvarlar** dikelim, belli bir düzeydeki **bağlantılılık hali** bizleri etkilemeye devam ediyor…

GELECEĞİN TOPLUMU: «TOPLUM 5.0»

- **Toplum 5.0**: Siber alan ve fiziksel alanın (gerçek toplumun) yüksek seviyede entegre olduğu "süper akıllı toplum".
- **Avcı Toplum'dan Akıllı Toplum'a:** Avcı Toplum (Toplum 1.0), Tarım Toplumu (Toplum 2.0), Endüstriyel Toplum (Toplum 3.0), Bilgi Toplumu (Toplum 4.0), ve Akıllı Toplum (Toplum 5.0)
- **Hedefler**:

• Yaşlanan dünya nüfusuna karşı çözümler geliştirmek

• Sanal dünya ile gerçek dünyanın beraber işler hale getirilmesi

• Nesnelerin İnterneti'nden toplumun çıkarları gözetilerek faydalanılması

• Çevre kirliliği ve doğal afetler için çözüm yolları üretilmesi

- Toplum 5.0 ile her şeyden önce dördüncü sanayi devriminin Nesnelerin İnterneti (IoT), büyük veri, yapay zeka, robot ve paylaşım ekonomisi gibi yeniliklerini hem farklı endüstrilere hem de sosyal hayata dahil ederek çeşitli sosyal zorlukları çözebilen bir toplum oluşturmak amaçlanıyor.

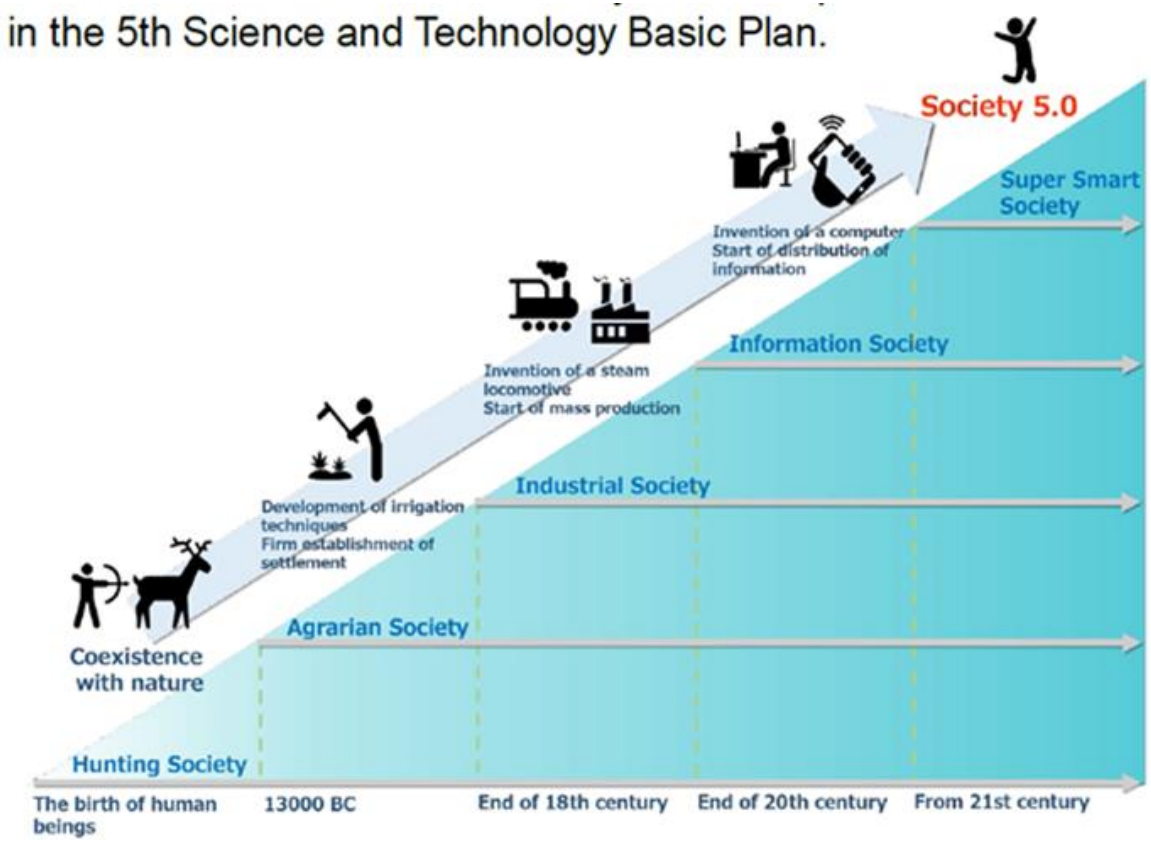

KAYNAKLAR

- Arıboğan, D. Ü., “Uluslararası Siyaset Duvarında Gölge Oyunu”, (Hazırlayan: Muhammet Negiz), 16 Eylül 2022, Trabzon https://www.muharrembalci.com/hukukdunyasi/belgeler/1844.pdf
- Akyol, T. (2003, 4 Ağustos). Çok önemli bir kitap. Milliyet. 16 Eylül 2022 tarihinde https://www.milliyet.com.tr/yazarlar/taha-akyol/cok-onemli-bir-kitap-5162579 adresinden erişildi.
- Arıboğan, D. Ü. (t.y.). Duvar: Tarih Geri Dönüyor | Küresel sistemlerin analizi . 2021. 16 Eylül 2022 tarihinde https://www.youtube.com/watch?v=SaeNwlJNYmo&ab_channel=%C3%9Csk%C3%BCdar%C3%9Cniversitesi adresinden erişildi.
- Bilici, M. (1999). 2000 YILI SENDROMU. Kurgu Dergisi, 16, 359-368. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1501190 adresinden erişildi.
- donanimhaber.com. (2011, 15 Ocak). Pikachu Dili | DonanımHaber Forum. 16 Eylül 2022 tarihinde https://forum.donanimhaber.com/pikachu-dili--45988142 adresinden erişildi.
- freedomhouse.org. (2022). Global Freedom Status Map. 16 Eylül 2022 tarihinde https://freedomhouse.org/explore-the-map?type=fiw&year=2022 adresinden erişildi.
- Minc, A. (t.y.). Yeni Ortaçağ . 16 Eylül 2022 tarihinde https://www.kitapyurdu.com/kitap/yeni-ortacag-alain-minc/19137.html adresinden erişildi.
- Permaculture News. (2010). The Truth About Trees - The Permaculture Research Institute. 16 Eylül 2022 tarihinde https://www.permaculturenews.org/2010/12/02/the-truth-about-trees/ adresinden erişildi.
- tni.org. (2020, 18 Kasım). A Walled World Towards a global apartheid. Report. 16 Eylül 2022 tarihinde https://www.tni.org/en/walledworld adresinden erişildi.
- Vikipedi. (t.y.). Immanuel Wallerstein - Vikipedi. 16 Eylül 2022 tarihinde https://tr.wikipedia.org/wiki/Immanuel_Wallerstein adresinden erişildi.
- Zakaria, Fareed. (2003). The future of freedom : illiberal democracy at home and abroad, 286. https://www.milliyet.com.tr/yazarlar/taha-akyol/cok-onemli-bir-kitap-5162579 adresinden erişildi.
- Kent, E. *Endüstri 4.0’dan Toplum 5.0*’a, https://www.endustri40.com/endustri-4-0dan-toplum-5-0a/

TEŞEKKÜR EDERİM

Muhammet Negiz